

prima instanță – Ana Panov
Curtea de Apel Chișinău

DECIZIE

13 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Diaconov Mihai, Diaconov Victoria, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2016 prin care s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată depusă de Diaconov Mihail și Diaconov Victoria cu privire la repararea prejudiciului, în procesul de insolabilitate față de societatea cu răspundere limitată ”Ambarda”,

c o n s t a t ă:

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2011 s-a intentat procesul de insolabilitate față de societatea cu răspundere limitată ”Ambarda”, s-a desemnat în funcția de administrator al insolabilității întreprinderea individuală ”Iovu Oleg” (f.d. 4).

La 26 ianuarie 2016 Diaconov Mihai, Diaconov Victoria au depus cerere de chemare în judecată împotriva administratorului procesului de insolabilitate Iovu Oleg prin care a solicitat încasarea din contul pîrîtului în beneficiul reclamanților a prejudiciului în sumă de 1 500 000 lei, rezultat din reducerea valorii de piață a transformatorului și a depozitelor frigorifice.

În motivarea cererii de chemare în judecată au indicat că, administratorul procesului de insolabilitate Iovu Oleg a fost obligat, în cel mai scurt timp, să prezinte un raport cu privire la executarea măsurilor de asigurare, aplicat față de societatea cu răspundere limitată ”Ambarda”, precum și să asigure păstrarea bunurilor debitorului și integritatea lor, să continue administrarea întreprinderii, să verifice existența temeiurilor de intentarea a procesului de insolabilitate, mărimea și componența masei debitoare, oportunitatea și posibilitatea continuității activității economice a societății, în perioada de pînă la adoptarea hotărîrii de intentarea a procesului de insolabilitate. Conducerea societății comerciale ”Ambarda” a fost înlăturată de la gestionarea patrimoniului. Una din proprietățile societății cu

răspundere limitată ”Ambarda”, au fost și sunt încăperile – depozite frigorifice cu suprafața de 2 839,7 mp.

Pînă la preluarea gestionării societății cu răspundere limitată ”Ambarda” aparatele frigorifice erau în stare funcțională normală, mai mult decît atît, bunul dat, a fost ipotecat întru asigurarea restituirii banilor primiți în calitate de credite bancare, ceea ce denotă că bunul dat era funcțional, fapt stabilit de mai multe ori, inclusiv de către reprezentanții instituțiilor bancare.

Depozitele respective, au fost evaluate de societatea cu răspundere limitată ”Lara”, la valoarea de piață de 3 50 000 lei și 1 740 000 lei, valoarea de lichidare.

Imediat după preluarea gestionării patrimoniului de către pîrît și înlăturarea organelor de administrare ale societății cu răspundere limitată ”Ambarda” au apărut probleme legate de asigurarea integrității patrimoniului societății.

La etapa actuală, aceste depozite, nu mai sunt funcționale, au fost devastate din exterior și din interiorul lor, au fost demontate piese ale acestora și transferate în direcții necunoscute. În anul 2013, au fost sustrate utilaje din frigider în valoare de 500 000 de lei, existînd o cauză penală în acest sens. Ulterior, aproximativ peste 2 săptămîni, tot din acest imobil, au fost distruse și dezasamblate piesele transformatorului de 250 kwh. Prețul transformatorului este de 1 000 000 lei.

Din cauza lăsării degradării acestor încăperi, astăzi ele practic, nu valorează nimic (f.d. 5-7).

Prin încheierea din 04 februarie 2016 Curtea de Apel Chișinău a refuzat în primirea cereri de chemare în judecată, depusă de Diaconov Mihai, Diaconov Victoria cu privire la repararea prejudiciului, cauzat în procesul de insolvabilitate față de societatea cu răspundere limitată ”Ambarda” și a recomandat lui Diaconov Mihai și Diaconov Victoria să depună acțiunea la instanța de la domiciliul persoanei fizice Iovu Oleg (f.d. 10-12).

La pronunțarea încheierii, instanța de apel, a aplicat prevederile art. 5 alin. (7) din Legea insolvabilității, nr. 149 din 29 iunie 2012 potrivit căruia, instanța de insolvabilitate nu are în competența sa atribuții manageriale, acestea fiind exercitate de către administratorul provizoriu, administratorul insolvabilității/lichidator sau, în mod excepțional, de către debitor dacă nu i s-a ridicat dreptul de a își administra patrimoniul. Deciziile manageriale pot fi controlate sub aspectul oportunității de către creditorii prin organele lor.

Nefiind deoacărd cu încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2016, la 01 martie 2016, Diaconov Mihai, Diaconov Victoria au depus cerere de recurs prin care au solicitat adoptarea unei decizii de casare integrală a încheierii din 04 februarie 2016 cu soluționarea în fond a problemei și anume dispunerea primirii cererii de chemare în judecată înaintată în procedura instanței de insolvabilitate (f.d. 13-15).

În motivarea cererii de recurs au indicat că, potrivit art. 73 alin. (1) din Legea insolvabilității, administratorul/lichidatorul este obligat să îi despăgubească pe toți participanții la procesul de insolvabilitate pentru prejudiciul cauzat prin încălcarea obligațiilor ce îi revin, conform prezentei legi. Astfel, s-a stabilit că intimatul și-a încălcat obligațiile sale de asigurare a pazei și integrității bunurilor

societății cu răspundere limitată ”Ambarda”, prin lăsarea degradării acestor încăpei, care în timp s-au devalorizat.

De asemenea, au invocat că, administratorul insolvenței Iovu Oleg a direcționat mijloacele bănești pentru întocmirea unor acte ineficiente, în timp ce banii puteau fi direcționați pentru plata pazei integrității bunurilor societății.

Luând în considerație acest fapt, au indicat că, potrivit art. 33 alin. (1) al Legii cu privire la administratorii autorizați, administratorul care a încălcat obligațiile sale profesionale răspunde, în condițiile legii, pentru prejudiciile cauzate prin exercitarea defectuoasă sau neexecutarea mandatului său.

Totodată, au relevat că reieșind din prevederile art. 5 din Legea insolvenței, art. 34 alin. (1) din Legea cu privire la administratorii autorizați, este competența exclusivă a instanței de insolvență de a judeca asemenea cauze.

Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea insolvenței, nr. 149 din 29 iunie 2012, în vigoare din 14 martie 2013 hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

La 11 iulie 2016 administratorul insolvenței Iovu Oleg a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului declarat de creditorii Diaconov Mihai, Diaconov Victoria împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2016, ca fiind depus tardiv, ca fiind inadmisibil și neîntemeiat.

Cu referire la termenul de depunere a cererii de recurs, Curtea relevă că Curtea de Apel Chișinău a emis încheierea la 04 februarie 2016. La materialele cauzei nu este anexată nici o probă cu privire la data înmînării, expedierii încheierii părților. Cererea de recurs a fost depusă la 01 martie 2016, respectiv se consideră depusă în termenul prevăzut de lege.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus urmează să fie admis, casată încheierea instanței de apel ca neîntemeiată cu trimiterea pricinii la rejudecare în instanța de insolvență Curtea de Apel Chișinău de la stadia primirii cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii este în drept, să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Potrivit art. 6.1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, *instituită de lege*.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, persoană având, la nivel intern, o pretenție care poate da naștere unei acțiuni în justiție poate depinde nu doar de conținutul propriu-zis al dreptului cu caracter civil relevant, *astfel cum este definit în dreptul național, ci și de existența unor bariere procedurale („procedural bars”), care împiedică sau limitează posibilitățile de sesizare a unei*

instanțe cu eventuale plângeri (Fayed împotriva Regatului Unit, pct. 65). Art. 6 § 1 din Convenție se poate aplica în această ultimă categorie de cauze [Al-Adsani împotriva Regatului Unit (MC), pct. 47; McElhinney împotriva Irlandei (MC), pct. 25].

Pentru a aprecia dacă există un „drept” cu caracter civil și pentru a stabili care este încadrarea – materială sau procedurală – care trebuie aplicată unei restricții, trebuie, înainte de toate, *să se țină seama de formularea dispozițiilor dreptului național și de modul în care le-au interpretat instanțele interne* (Masson și Van Zon împotriva Țărilor de Jos, pct. 49). Dincolo de aparențe, este necesar să se examineze modul în care dreptul intern încadrează o restricție specifică și să se discearnă realitatea (Van Droogenbroeck împotriva Belgiei, pct. 38).

Fiecare justițiabil are dreptul să prezinte în fața unei instanțe orice contestație referitoare la „drepturile și obligațiile sale cu caracter civil”. Astfel, art. 6 § 1 consacră „dreptul la instanță”, între care dreptul de acces, și anume dreptul de a sesiza instanța în materie civilă, constituie un aspect (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 36). „Dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut: *drepturile pot da naștere la limitări, dar nu pot restricționa accesul liber al unui individ într-un mod sau până la un punct astfel încât dreptul să fie afectat în însăși esența sa* [Philis împotriva Greciei, pct. 59; De Geouffre de la Pradelle împotriva Franței, pct. 28; și Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 229].

Luând în considerație cele expuse supra, instanța de recurs remarcă că, art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței prevede că, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Prin urmare, Legea insolvenței, ca lege specială nu stipulează, cazurile de restituire a cererii de chemare în judecată, refuz în primirea cererii de chemare în judecată, acestea fiind instituții prevăzute de Codul de procedură civilă.

Astfel, instanța de insolvență a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată în temeiul art. 169 alin. (1) lit. a) care prevede că, *judecătorul refuză să primească cererea de chemare în judecată dacă cererea nu urmează a fi judecată în instanță judecătorească în procedură civilă*.

Conform acestei dispoziții legale, judecătorul refuză în primirea cererii dacă cererea nu urmează a fi judecată în instanță judecătorească în procedură civilă, *în sens că cererea nu poate fi judecată în procedură civilă, aceasta fiind de competența unui alt organ jurisdicțional, Curții Constituționale, organului de urmărire penală, etc.*

Mai mult ca atât, art. 356 din Codul de procedură civilă prevede că, cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței. Respectiv, procedura de insolvență este o procedură civilă.

În speță, Legea insolvenței prevede expres că, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă, or instanța de apel urma să se pronunțe asupra competenței materiale a instanței de

judecată, în timp ce a aplicat prevederile legale ce se referă la competența instituțională.

E de menționat că reclamantii în cererea de chemare în judecată au solicitat repararea prejudiciului material cauzat de administratorul insolvenței în cadrul procesului de insolvență.

În acest sens, art. 5 alin. (2) din Legea insolvenței statuiască că, instanța de insolvență dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa debitoare. *Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolvență va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.*

Alienatul (5) al articolului în cauză prevede expres principalele competențe ale instanței de insolvență, care sunt:

- a) pronunțarea motivată a hotărârii de intentare a procesului de insolvență și, după caz, de intrare în insolvență atât prin procedura falimentului, cât și prin procedura de restructurare a debitorului;
- b) examinarea obiecțiilor debitorului împotriva cererii introductive a creditorilor și judecarea obiecțiilor creditorilor împotriva intentării procedurii;
- c) desemnarea administratorului provizoriu și fixarea remunerației lui, desemnarea administratorului insolvenței sau, după caz, a lichidatorului care va administra procedura până la confirmarea ori, după caz, până la înlocuirea sa de către adunarea creditorilor, precum și stabilirea atribuțiilor lui pentru această perioadă;
- d) destituirea sau acceptarea cererii de demisie a administratorului insolvenței/lichidatorului;
- e) ridicarea dreptului debitorului de a își mai conduce activitatea;
- f) tragerea la răspundere a membrilor organelor de conducere care au contribuit la insolvența debitorului, precum și sesizarea organelor de urmărire penală în legătură cu faptele reprobabile săvârșite de aceștia;
- g) judecarea acțiunilor introduse de administratorul insolvenței/lichidator privind nulitatea actelor juridice încheiate de către debitor anterior intentării procesului;
- h) soluționarea contestațiilor debitorului, ale comitetului creditorilor ori ale oricărei persoane interesate împotriva măsurilor luate de administratorul provizoriu, de administratorul insolvenței/lichidator;
- i) confirmarea planului procedurii de restructurare sau, după caz, de lichidare după votarea lui de către creditorii;
- j) soluționarea cererii depuse de administratorul insolvenței sau de comitetul creditorilor privind încetarea procedurii de restructurare și intrarea în faliment;
- k) examinarea raportului administratorului provizoriu, cel al administratorului insolvenței/lichidatorului;
- l) anularea hotărârii adunării creditorilor și a comitetului creditorilor;
- m) ridicarea sechestrelor de pe patrimoniul debitorului și anularea altor măsuri de asigurare sau de limitare a debitorului, administratorului insolvenței și/sau a

- lichidatorului în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare, aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens;
- n) pronunțarea hotărârii de încetare a procesului;
 - o) alte competențe stabilite de prezenta lege și de Codul de procedură civilă.

Prin urmare, legea stabilește expres, competența instanței de insolvență, nefiind prevăzut în competența acesteia repararea prejudiciului material de către administratorul insolvenței.

Articolul 33¹ din Codul de procedură civilă prevede că, judecătorii examinează și soluționează în fond toate pricinile civile, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, judecarea cauzei civile cu privire la repararea prejudiciului material cauzat creditorilor de către administratorul insolvenței urmează să fie examinată de către instanța de drept comun potrivit Codului de procedură civilă, în procedură civilă.

Mai mult ca atât, aplicarea art. 169 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă la examinarea prezentei cereri, constituie o încălcare a accesului la justiție a persoanei, or art. 169 alin. (3) din Codul de procedură civilă prevede că, refuzul judecătorului de a primi cererea de chemare în judecată exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune împotriva aceluiași pârît, cu același obiect și aceleași temeuri.

Cu toate acestea, instanța de apel a dispus că, se recomandă lui Diaconov Mihail și Diaconov Victoria să depună acțiunea la instanța de la domiciliul persoanei fizice Iovu Oleg, or acest efect este prevăzut în art. 170 alin. (4) Codul de procedură civilă, care stipulează că, restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pârît, cu același obiect și aceleași temeuri dacă reclamantul a lichidat încălcările.

Suplimentar, instanța de recurs, reține că, potrivit art. 170 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă instanța nu este competentă să judece pricina.

În conformitate cu pct. 11 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 5 din 17 noiembrie 2015 cu privire la actele judecătorului în faza intentării procesului civil și pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare, restituind cererea de chemare în judecată pe motiv că instanța nu este competentă să judece pricina, judecătorul în încheierea privind restituirea cererii de chemare în judecată va indica, în mod obligatoriu, în care instanță urmează să se adreseze persoana interesată (art. 170 alin. (2) CPC).

La determinarea competenței, judecătorul se va conduce de prevederile art.33, 331,35, 371 , 38, 39, 40 Codul de procedură civilă, dacă legea nu prevede altfel.

În speță, instanța de insolvență a constatat că cererea nu se judecă în procedură civilă, or urma să fie examinată chestiunea cu privire la competența materială a instanțelor de judecată.

Totodată, instanța de recurs reține, că competențele instanței de recurs sunt stipulate expres la art. 427 Codul de procedură civilă, or aplicarea prevederilor instituției restituirii cererii de chemare în judecată sunt inerente instanței de judecată unde a fost depusă cererea de chemare în judecată.

Prin urmare, Curtea Supremă de Justiție nu își poate aroga atribuții procesuale ale instanței de apel în cazul în care orice act procesual urmează să fie emis de o instanță instituită prin lege.

Cu referire la argumentul recurenților ce ține de aplicarea art. 73 alin. (1) din Legea insolvenței și art. 33 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18 iulie 2014 cu privire la administratorii autorizați, se relevă că, prevederilor respective țin de examinarea fondului cauzei care se examinează de către instanța competentă.

În conformitate cu art.427 alin. (1) lit. b) și art. 428 alin. (1) Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul depus de către Diaconov Mihai, Diaconov Victoria.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2016 prin care s-a refuzat în primirea cererea de chemare în judecată depusă de Diaconov Mihai și Diaconov Victoria împotriva administratorului insolvenței Iovu Oleg cu privire la repararea prejudiciului cauzat, înaintată în procesul de insolvență intentat față de societatea cu răspundere limitată ”Ambarda”, cu trimiterea pricinii la rejudecare în instanța de insolvență Curtea de Apel Chișinău de la stadia primirii cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Galina Stratulat

Dumitru Mardari